

Van de redactie

Jan Steens *Burger van Delft* heeft sinds zijn aankoop door het Rijksmuseum de (kunst)historische gemoederen flink beziggehouden. Het werk ontlokte uiteenlopende reacties vanwege zijn raadselachtige iconografie: wie zijn op dit uitzonderlijke genreportret voorgesteld? Klopt de traditionele titel *Een burgemeester van Delft en zijn dochter*? Is het schilderij eigenlijk wel een portret? waren enkele van de vragen die het schilderij opriep. Staat het werk inderdaad voor het 17de-eeuwse Hollandse onbehagen over rijkdom, zoals Simon Schama ons wilde doen geloven in *The Embarrassment of Riches* uit 1987? Feit is dat sinds Steens schilderij het omslag van Schama's boek siert het een zekere sterstatus heeft verworven, iets wat ook in de hoge aankoopprijs tot uitdrukking kwam. Het bracht Ronald de Leeuw ertoe het schilderij een 'icoon van de 17de eeuw' te noemen tijdens de officiële presentatie op 19 augustus 2004. Hij onderstreepte de betekenis van het werk voor Het Nieuwe Rijksmuseum, als een voorbeeld waarin kunst en geschiedenis evenwichtig samenkomen.

Een doorbraak in het denken over het schilderij brachten Niek van Sas en Frans Grijzenhout in 2006. Zij wisten de voorgestelden met overtuigingskracht op basis van 'circumstantial evidence' te identificeren als de Delftse graanhandelaar Adolf Croeser en zijn dochter. Zij legden hun

ontsluiering van het raadselachtige schilderij neer in een boekje dat in 2006 door het Rijksmuseum werd uitgegeven. Toch overtuigde hun lezing van het werk niet iedereen. Een alternatieve duiding werd ons ter publicatie in dit *Bulletin* door Els Kloek voorgelegd. We hebben gemeend haar bijdrage aan de discussie niet geïsoleerd te moeten publiceren, maar juist te midden van enkele andere opinies, zoals die van Eric Jan Sluijter die als lezing werd gepresenteerd op een symposium dat de Universiteit van Amsterdam 19 september 2007 wijdde aan het schilderij. Met de bijdrage van Henk van Nierop, die vooral op de beladen status van het werk ingaat, en een repliek van Van Sas en Grijzenhout geeft dit *Bulletin* een goed beeld van de *status quaestionis* rond Jan Steens Delftse burger. Maar het zal de lezer duidelijk zijn dat het laatste woord over dit fascinerende kunstwerk en wat het ons vertelt over de 17de-eeuwse Hollandse samenleving hiermee nog niet is gezegd.

Tijdens de voorbereidingen van dit nummer werd ook duidelijk dat twee directeuren van het museum in de zomer van 2008 zullen terugtreden, Ronald de Leeuw en Peter Sigmond. Van de eerste is hier een bijdrage opgenomen bij het afscheid van Peter Sigmond, die op zijn beurt in het volgende *Bulletin van het Rijksmuseum* Ronald de Leeuw passend zal uitluiden.